

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

NOVI ČAS

Uredništvo in upravljalstvo v Ka-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
Uredništva št. 50 — Telefon
Upravljalstva št. 323

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Hlapec Jernej u šajkači.

So ljudje, ki jim nobena stvar ni bolj prirojena kakor klečepazenje navzgor, da morejo biti nasilni navzdol. So ljudje — našega rodu — ki so v Avstriji kot razni ministerski uradniki plezali kvišku z ukrivljenim hrbtom, pa so skrbno prikrivali, odkod so doma. »Ne zamerite, da sem Kranjec!« Ko so se pa zaslugi ljudstva rodile druge razmere, so obutili ti ljudje potrebo, sneti avstrijski hofratovski klobuk in natakili srbsko šajkačo. Kos hofratovskega avstrijskega fraka na telesu in srbsko šajkačo na glavi — to so pristni predstavniki demokratske birokracije, ki je slepo orodje v rokah velesrbskih in bankirskih centralistov.

V Belgradu zboruje konstituenta, ki naj izdela novo ustavo. Na vseh proglasih in proklamacijah se vedno stoji črno na belem zapisano, da so Slovenci in Hrvati in Srbi enakovredni bratje med seboj. Državni jezik je srbsko-hrvaški in slovenski — saj na papirju. V resnici belgrajski centralisti k nam in na Hrvaško uvajajo preživelo cirilico, na Srbskem pa ne trpe latinice, last vsega kulturnega sveta. Ampak po postavi smo si za sedaj vendar le še enaki.

In v času, ko se v Belgradu vrši oster in silen boj za pravice slovenskega ljudstva proti premogočnim velesrbskim centralistom, pa pride n. pr. slovenski uradnik dvorni svetnik dr. Skaberne, ki vodi sedaj poverjenišvo za uk in bogočastje, ter proglasi, da je »srbsko-hrvaški jezik — državni jezik.« Ne vemo — čemu to! Ali je morda gospod dvorni svetnik mnenja, da je še vedno na Dunaju, kjer so hoteli Slovencem usiliti nemški »državni jezik«? Ljudstvo zna tudi primerjati take slučaje in vidi, da se je izpremenilo pač pokrivalo, a pod njim je ostal stari hlapec Jernej. Kakor prej pred Dunajem, tako sedaj pred Belgradom leže demokrati na trebuhu, da je veselje. Za otroke se smejejo pretiranemu »čiščenju« šolskih knjig. So ljudje, ki bi še celo Levstikovega Martina Krpana radi pobelgradili, iz cesarskega ministra Gregorja naredili ministra Pribečevića, iz cesarja Janeza pa — ne vemo kaj.

Resna slovenska javnost vidi v teh početnih nevarne poskuse ljudi, ki bi radi z isto vsebino svoje duše služili Belgradu kakor so svoj čas služili Dunaju. Prej ali slej pa so bili tuji med svojim ljudstvom.

Tako delovanje pa je največja naša nevarnost za svobodno državo enakopravnih Slovencev, Hrvatov in Srbov, katero je slovensko ljudstvo hotelo, ko je Jernej bil še za hlapca na Dunaju, in ki jo hoče še sedaj, ko je Jernej za hlapca v Belgradu.

Ljudstvo je ostalo, kakor je bilo, hlapec Jernej pa tudi, le šajkačo je dal na glavo. Jernej pojde, ljudstvo pa ostane.

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

PRVA KNJIGA.

PRVO POGlavJE.

Dva gospoda iz Pompejev.

»Ej, Dijomed, ravno prav, da te dobim! Ali boš drevi pri Glavku na večerji?« je dejal mlad človek majhne postave, ki je nosil tuniko v onih širokih, mehkužnih gubah, ki so kazale, da je gospod gizdalin.

»Zal ne, dragi Klodij! Ni me povabil,« je odvrnil Dijomed, postaven človek srednjih let.

»Pri Poluksu! Slabo to. Zakaj pravijo, da so njegove večerje najboljše v celih Pompejih!«

»Je že res, akoravno tamkaj nikdar ni dosti vina zame. To ni grška kri, ki se mu pretaka po žilah, ker se dela, kakor da ga drugo jutro vizo otožnega naredi.«

»Morebiti pa ima to varčevanje še kakšen drug vzrok,« je rekel Dijomed in povzdignil obrvi. »Dejal bi, da pri vsej svoji domišljivosti in nadutosti vendarle ni tako bogat, kakor se kaže, pa nemara rajši priznava svojim amforam kot svoji glavi.«

»En vzrok več, da večerjam pri njem, dokler ima še kaj sesterčijev. Prihodnje leto, Dijomed, si morava poiskati drugega Glavka.«

»In kocka tudi rad, kakor slišim.«

»Vsako zabavo ljubi, mi pa ljubim njega, dokler mu prija zabava, da daje večerje.«

Amfora — vinski vrč.
Rimski denar.

Rugijev hlev!

Belgrajska »Pravda« opisuje razmere po belgrajskih centralnih uradih tako-le:

»Da je še danes po vseh ravnateljstvih, uradih in ministrstvih v službi in na plačilni poli cela množica žensk, ki nimajo niti šolske kvalifikacije niti kakršnekoli sposobnosti za delo, a katerim vrhu tega nedostaje tudi še moralna kvalifikacija, o tem čujemo pritožbe poštenih uradnikov in starešin na vsakem koraku. V ministrstvih za prehrano, vere, finance, vse najvišje inštanice naše državne uprave, so omadeževane po javnih škandalih; na ravnateljstvu plena, na pošti, v carinarnici traja pohujšanje nemoteno dalje. »Uslužbenke« in ukazne dame demoralizirajo službene razmere po pisarnah. One opravljajo svoj »posel« na avtomobilskih izletih, z ljubimkanjem na korzu, z južnami po slaščičarnah, z večerjami po najdražjih restavracijah, z gledališkimi in bioskopskimi obiski in končno z nočnimi obiski, ki jim dajejo potem še pravico, da izostanejo iz urada. In vse to se plača iz državne blagajne, iz katere dobivajo tudi dame še posebej svoj plačo, čeprav mnoge izmed njih nosijo v svoji ročni torbici policijsko zdravstveno knjižico. — Prvi pogoj, da se ta nemoralna odpravi, je, da se tudi tisti, ki so to pohujšanje uvedli po ministrstvih,

odstranijo s svojih mest. Poslovno in moralno diskvalificiranih, nesposobnih in nedelavnih generalnih ravnateljev, načelnikov, nadzornikov in šefov z velikimi naslovi, praznimi glavami in velikimi plačami ne more še dalje plačevati to ljudstvo, ki si danes težko služi svoj kruh in s trudom vzdržuje svoje življenje. Samo v tem slučaju bo izginila tudi protekcija z ulice in se zaježila korupcija, ki je spravila našo državo v slab glas na vse štiri strani sveta. — Glodalce in parazite je treba odvaliti s proračuna. A stroške za svoj erotizem naj velika državna gospoda nosi sama iz svojega žepa, drugače pojde naša mlada država med bankroterje.«

Take so torej razmere po naših uradih v Belgradu. Ni čuda, da v takem strpenem ozračju nič dobrega vzkleti ne more, da iz njega ne prihaja ljudstvu drugega nego vedno večje gorje in prokletstvo. In temu ozračju nas hočejo demokratski svojim centralizmom popolnoma izročiti, zapisati nas hočejo vragu z dušo in telesom. Pa se ne damo! Hočemo avtonomijo, ki nam bo omogočala strogo kontrolo nad upravo, da ne bomo pasli s svojimi žulji lenuhov in požeruhov in njihovih tvarišč.

Protić ne bo prisegel, ampak odstopil?

LDU Belgrad, 24. januarja. (ZNU) V krogih, ki so blizu g. Protiću, se čuje, da g. Protić ne bo prisegel in da hoče položiti svoj drugi poslanski mandat. Največ zanimaja parlamentarne kroge, kako bi Protiće-

va eventualna ostavka učinkovala v radikalnem klubu. Iz razgovorov z dobro poučenimi osebami se doznavajo, da g. Protić ne mara, da bi zaradi tega v radikalnem klubu prišlo do razkola.

Wilson za sporazum z Rusijo.

LDU Berlin, 24. januarja. (DunKU) — »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Newyorka: Wilson je tajništvo zveze narodov poslal noto, v kateri prosi velesile, naj dajo jamstva za to, da se Rusija zavaruje pred vojaškimi napadi, da se prepreči nove vojne. Velesile naj priznajo pra-

vico do samoodločbe Rusije. Wilson ponuja velesilam, naj se odpošlje prejšnji ameriški poslanik v Carigradu Morgenthau v Rusijo, ki naj bi tam uvedel primerna pogajanja, ako bi bile velesile s tem zadovoljne.

Obsojeni judovski goljufi!

LDU Sarajevo, 24. jan. (ZNU) Danes se je vršila razprava proti Ohrensteinu, Ostricu in drugim, večina judom, ki so obtoženi, da so s prikrivanjem velike množine starih čevljev oguljufali ravnateljstvo vojnega plena. Pri preiskavanju se je dognalo, da so državo oškodovali za približno 200.000 kron. Obsojeni so bili vsak na šest mesecev zapora in na 30.000 kron globe.

Dr. Korošec pri Pašiču in Protiću.

LDU Belgrad, 24. jan. (ZNU) Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je bil pozvan na razgovor k ministrskemu predsedniku Pašiču, s katerim je več časa konferiral o trenutnem položaju v državi. Sestal se je tudi s poslancem Stojanom Protićem, s katerim se je tudi dalj časa razgovarjal.

najbolj elegantnih, fantastičnih ekipažah — ni ga bilo mladeniča v Pompejih, ki bi bil bolje poznan od njega.

»Ej, Klodij! Kako si pa kaj spal na svoji sreči?« mu je zaklical s prijetnim, zvonkim glasom mlad človek na jako lepem vozu. Na bronastem sprednjem delu je bilo videti dovršene reliefe olimpijskih iger, zelo izbrano grško umetniško delo; konja, ki sta vozila voz, sta bila najredkejšje partijske pasme; njuni vitki udje so se gibali, kakor da bi zametovale tla in se klanjale zraku, toda vendar sta ob najmanjšem znamenju voznika, ki je stal za mladim lastnikom ekipaže, nepremično obstala kakor da bi bila v hipu okamenela — brez življenja, a vseeno življenju podobna kakor eno živih čudes Praksitelovih. Gospodar sam je bil one vitke, dovršene postave, kakor so služile grškim kiparjem kot vzorec; da je bil grškega rodu, so pričali njegovi svelli, gosti kodri ter popolna harmonija potez njegovega obraza. Na sebi ni nosil toge, ki za časa cesarjev že ni več bila splošni znak Rimljanov in ki so jo modni poznavealji posebno smišlili; a tunika mu je blestela v najbogatejših tirkiskih barvah, in fibulae ali zapone, ki so mu jo zapenjale, so se lesketale samih smaragdov; okrog vratu mu je visela zlata verižica, ki se mu je sredi prs zvijala v kačjo glavo, ki ji je iz ust visel velik, dovršeno in izbrano izdelan pečatni prstan; rokavi od tunike so bili široki in so imeli zlate rese ob roki, pas pa okrog ledja, ki je bil okrašen z arabeskami

Franc Terseglav:

Cerkvenopolitično uprašanje in naša ustava.

V.

Vsled mnogoverstvenosti v sodobni državi, potrebe razumnega konfesionalnega miru in harmoničnega sodelovanja tako med cerkvami in državo na eni, kakor med krščanskimi cerkvami samimi na drugi strani v dosego najvišjega, resnično krščanskega npravstvenega ideala ni nobenega dvoma, da cerkev ne more imeti nič zoper neke vrste pariteto, ki ji daje v državi položaj, kakor da je javnopravna korporacija, to pa le v polnem sporazumu z njo kot enakosuvereno oblastjo v zadevah duhovnega delokroga, naravno pronicujočih tudi posvetno sfero. Cerkev, ne odrekajoč se svoje suverenosti, je v interesu miru soglasna, da zavzame paritetni položaj. Ona po vseni svojem bitnem ustroju ni javnopravna korporacija, kakor vse druge v državi, more pa v sporazumu z državo privoliti v to, da se približno kot taka smatra. Spričo tega je jasno, da mi pariteto razumemo samo a p r e k s i m a t i v n o, kot začasno najugodnejšo izmed vseh drugih možnih oblik, kot nekaj, kar mora biti jako gibčno, da ne ovira prehoda k popolnejši obliki, katero pokaže zgodovina. V tem poslednjem se dr. Kušej sicer z nami strinja, vendar pa je med nami temeljna razlika. Zdi se namreč, da on pariteto v mejah, kakor jo on začenja, smatra kot prehod k popolni ločitvi, k stanju, ki se od idealnega v smislu cerkve se bolj oddaljuje, da je zanj država končno a - krščanska. Na eni strani R. K. opisuje faktično vez med cerkvijo in državo tako, da bi vsak lahko sklepal, da je nujna, notrišnja in bitna, na drugi pa zelo jasno meri na nekaj čisto nasprotnega: da se ta vez mora ohraniti, dokler javnost ne dozori za popolno ločitev, da je ta vez zgodovinsko-služajna, ne pa metafizično-nujna, da jo je treba za enkrat vzdržati le z ozirom na kulturne razmere v naši kraljevini in da gre zgolj za vprašanje državniške oportunitete, da se ta vez mahoma ne pretрга. Za zdaj je sodelovanje cerkve na potu do najvišjih etičnih ciljev še potrebno, v prvi vrsti pač zato, ker »cerkev v največji meri vpliva na socialne razmere, ker je po njenem nauku delo dolžnost vsakega in se ne sme rušiti sklenjenih pogodb.« Ko bo te etične naloge mogla izpolnjevati država sama, se bo cerkev našla v prijetnem položaju zamorca, ki je opravil svojo dolžnost, in bo lahko šla. Če je pariteto treba razumeti kot prehod k takemu stanju, je jasno, da se bo cerkev

in iz iste tvarine kakor rese, mu je služil kot žep, kamor je dajal robec, denarnico, tablico in črtalo.

»Dragi moj Glavku!« je dejal Klodij, »veseli me videti, da so tvoje izgube tako malo vplivale na tvoj obraz. Veš, videti si, kakor da bi te bil Apolon¹⁰ navdahnul, in obličje se ti sveti od sreče kakor žar; vsaki človek bi menil, da si ti dobil, jaz pa izgubil.«

»Kaj pa je pri izgubi ali dobičku tistih pustih kovinskih kosov, da bi nam izpreminjali duha, Klodij? Pri Jupitru,« dokler smo še mladi in si moremo polne kodre pokrivati z venci — dokler nam še kitara doni na nasitna ušesa, toliko časa se bomo naslajali s solničnim zrakom ter postavljali plešasti čas samo za zakladnika naših zabav. Drevi boš pri meni na večerji, da veš.«

»Kdo neki kdaj pozabi na Glavkovo povabilo!«

»Na katero stran pa te pelje pot?«

»Veš, mislim sem, da bi obiskal kopališče, vendar manjka še celo uro do običajnega časa.«

»No, pa pustim voz in grem s teboj. Tako, tako, moj Fidijs,« je rekel gladijski najbližjega konja, ki se je s tihim rezgetanjem in nazaj obrnjenimi ušesi zahvalil za prijazenost; »danes imaš praznik. Ali ni lep, Klodij?«

»Feba¹² je vreden,« je odvrnil gospodski lizun, »ali pa Glavka.«

(Dalje.)

¹⁰ Bog lepote in umetnosti.¹¹ Glavni bog Rimljanov.¹² Febus — Apolon, bog solca, ki se z iskrimi konji vozi po nebesu.

teko vanjo uživala in da bo harmonično sodelovanje med njo in državo sprilo tega zelo dvomljive vrednosti.

Jaz razumem pariteto, če naj je le začasno stanje, preko katerega se imamo zopet vrniti k idealu popolne harmonije med državo in krščansko cerkvijo. Ni treba misliti, da imam pred očmi toliko obrekovani in napak umevani srednji vek; delovanje cerkve v bodočih stoletjih bo gotovo šlo pretežno v smeri čim večjega poduhovljenja njenih sredstev, organizacije v sodobnem smislu, notranjega poravnavanja. Končni cilj tega delovanja pa slejkoprej ne more biti drugi, nego uveljavljanje edinega, resničnega, vesoljnega krščanskega občestva, zakaj s tem stoji in pada naloge cerkve. Takega nesorazmerja med idealom in dejanskim stanjem, kakor je danes izraženo v več ali manj paritetičnih cerkvenopolitičnih postavah, ne bosta dolgo prenesli ne cerkev ne država. Razcepljenost kristjanov v konfesije je sama po sebi zlo in vsak poizkus, to stanje ustaliti kot nekaj ideal, gre proti bistvu krščanstva. Le per accidens je ta razcepljenost mogla roditi tudi dobre sadove, razviti to ali ono stran religioznega življenja in kulturnega delovanja bolj jarko, toda vse to stremi in mora stremeti k sintezi, ki jo dovrši v bodočnosti popolno notranje in zunanje združenje krščanskih cerkev v eno vesoljno, vidno, enotno cerkev, ki pa ni morebiti produkt iz vseh raznovrstnih konfesionalnih elementov, ampak od nekdanj obstoja, tudi danes, pod površino raznih izpovednih oblik skrito klije dalje, in je vidno, naznanj, nepotvorjeno po svjem večnem prvovzoru, organizirana v historični katoliški cerkvi. Kar je danes samo po duši katoliško, z njo nevidno v bitni zvezi, bo takrat katoliško tudi na zunaj. Tako je tudi razumeti konfesionalni mir: da cerkve premagajo v prijateljskem stiku medseboj to, kar je kuščarsko vesolnost razdrlo, in tako v mirnem sodelovanju majdejo pot nazaj k njenemu središču. Kako je to v notranji zvezi z državo, kako je tudi njen razvoj v tem zapopaden, kako je tudi ona bitno na tem idealu interesirana, ne pa na zgolj negativnem, malosmiselnem pojmu principialne mednarodne a-konfesionalne paritetičnosti ali pa na paritetičnosti, ki naj je prehod k popolnemu a-krščanstvu, bomo skušali razglabljati v sledečem.

VOJNA POSOJILA.

LDU Belgrad, 24. januarja. (ZNU) Na mnoga vprašanja glede posojil bivše Avstro-Ogrske objavlja generalno ravnatelstvo državnih dolgov: Po členu 206 mirovne pogodbe z Avstrijo in členu 188 mirovne pogodbe z Mažarsko naša država ni prevzela in tudi ne priznava nikakršnih obveznosti glede podpisovanja in žigosanja vojnih posojil teh dveh držav. Glede žigosanja in izmenjavanja teh posojil se bo vlada popolnoma ravnala po dotičnih določbah mirovnih pogodb.

Politični dogodki.

+ Razmere na Reki. Pod tem naslovom prinaša »Narodna Politika« dopis s Sašaka, iz katerega posnemamo, da je Reka še vedno pozorišče nasilja nad pravo ljudsko voljo. Začasna vlada, ki ji je italijanska vojna oblast popolnoma na razpolago, hiti z volitvami v konstituanto, da jih izvršiti prej, nego se vrnejo begunci in pregnanci: avtonomaši, socialisti in pristajajo slovenske stranke. Host-Venturi-Groschich dobro vedo, da bo tisti hip, ko dobi pravo reško prebivalstvo besedo, konec njihovega gospodstva. Zato tedaj hiti z volitvami, a beguncem je vrnitev na Reko najstrožje zabranjena, da si bil general Cavaglia zatrdil, da se bodo smeli vsi Rečani, čim se odstranijo z Reke arditizirani Annunzijem, svobodno vrniti na svoje domove. Tudi rapalska pogodba se s tem krši. A jugoslovanska vlada, ki bi ne le mogla, ampak tudi morala nuditi tlačnemu prebivalstvu Reke svojo moralno pomoč, odgovarja na vse prošnje s cenim izgovorom, da se ne sme mešati v reške notranje zadeve. Žalostnejše zunanje politike, nego jo vodi Jugoslavija pod Vesničevim klobukom, si je težko misliti. Odtrgani bratje na severu in zapadu si bodo zapomnili, kako tuje in brezbržno se je obnašala nasproti njim domovina v najhujših dnevih. — Prehrana se je na Reki zadnji čas izboljšala, dasi še vsega primanjkuje. Prebivalstvo komaj čaka, da nastanejo redne razmere in dobe neomejeno zvezo z Jugoslavijo, brez katere je Reka obsojena na smrt.

+ Zahteve Wranglovcev. Kakor poročajo listi, je došla k mestnemu županu v Subotici dr. Pletikosiću deputacija Wranglovih častnikov in vojakov in zahtevala od njega, naj neslovanskim občanom enostavno odvzame njihove trgovske in obrtne prostore in jih izroči njim. Oni da imajo do tega pravico kot Slovani. — Župan je moral seveda tako pravno ume-

+ Pametne misli srbskega kmeta. Glavno glasilo srbske zemljeradniške stranke »Selac« priobčuje misli kmetijskega politika o ureditvi naše države. Te misli nam povedo, kako pametno in trezno misli srbski kmet in kako hitro bi se mogli sporazumeti Srbi, Hrvati in Slovenci, ako ne bi bilo vmes političnih spekulativ in koristolovcev. Srbski kmetijski politik predlaga: 1. Oblika ustave mora biti taka, da se v novi državi ne bodo čutili doma samo Srbi, Hrvati in Slovenci, ampak tudi Mađjari, Bolgari, Rumuni, Arnavti in Turki. — 2. Dokler je živ naš stari kralj, naj vlada, kakor doslej. Po njegovi smrti naj naša država postane federativna. Sinovom in hčeram kralja Petra, kakor tudi kneza Nikolaja naj se zagotovi dostojna preskrba do smrti. Ravno tako naj se zagotovi preskrba vladarjem in njihovim otrokom v ostalih državah, ki vstopijo v balkansko federativno državo. — 3. Vojaki stalnega kadra naj se plačajo kakor delavci; ravno tako naj se plača za živino, kadar je na vežbi, toliko, kakor bi lastniki z njo drugače zaslužili.

Roparska morilca v Ljubljani prijeta.

Te dni smo poročali, da je bil izsleden in aretovan radi večkratnih ropov in velikih tatvin neki Pelan Andrej iz Planine pri Rakeku. Dodatno doznavamo o tem še sledeče: Skupno s Pelanom je bil aretovan tudi 17letni Anton Zrimšek iz Dobca pri Cirknici. Ker je policijsko ravnanje izvedelo, da je bil 10. jan. t. l. izvršen roparski umor na 16 letnem Alojziju Jenčeku iz Stermca, o čemur smo že poročali, ter da sta zločina osumljena dva mladeniča, ki sta bila po opisu podobna Pelanu in Zrimšku, je policija Zrimška zaslišala, kateri je prvotno hladno tajil, slednji pa priznal strašno dejanje. Tudi Pelan je naposled, toda brez vidnega kesanja, zločin priznal.

Po njiju izpovedi sta se zmenila dne 9. t. m., da odideta iz Dobca proti Planini v zasedeno ozemlje ter v gozdu usmrtila z revolverjem in oropata prvega potnika, ki bo gnil lepo živino. Odsja sta v noči med 9. in 10. t. m., vzela seboj nabasan revolver ter v mraku drugega večera čakala v gozdu nad Planino na žrtev. Približno ob 6. uri je vodil nesrečni Jenček dva vola po cesti, ki sta bila vprežena v lojterski voz. Napadalec sta se skrila za neko hojo ter čakala, da pride voznik mimo skrivališča. Ko je slednji dospel, je oddal Pelan proti njemu pet strelcev ter ga smrtno zadal. Roparja sta nato stekla k njemu. Tu ga je Pelan spoznal za svojega soseda Jenčeta. Ker sta videla, da je mrtev, sta ga položila v cestni jarek, z volmi sta se pa odpeljala v Senožeče. Tam sta voli predala nekemu gostilničarju za 5200 ital. lir. Po kupciji sta se vrnila domov, od tam pa v Ljubljano, da tu denar zamenjata v krone. Zgodilo pa se je, da sta zašla v roke pravici.

Dnevni dogodki.

— Pred rudarskim štrajkom v Ivancu. V ivanskem rudniku (varaždinski okraj) zahtevajo rudarji 75% povišanje plač. Rudniška uprava zahteva odbija. Komunistični voditelji pripravljajo delavstvo na štrajk.

— Popis ponarejenih 20 kronskih bankovcev. Prihodnja številka »Uradnega lista« bo priobčila objavo tukajšnje delegacije ministrstva financ o popisu ponarejenih 20 dinarskih bankovcev. Občinstvo se opozarja na ta popis in na karakteristične znake falsifikatov.

— Pisemske pristojbine v prometu z Avstrijo, Bolgarijo in Mažarsko. Po razpisu kr. ministrstva za pošto in brzojav od 17. januarja t. l. št. 1118 razglasamo, da se dosedaj veljavne tuzemske pisemske pristojbine v prometu z Avstrijo, Bolgarijo in Mažarsko konec 31. januarja t. l. ukinejo in da veljajo od 1. februarja t. l. dalje v pisemskem prometu z omenjenimi državami mednarodne pisemske pristojbine.

— Samomor služkinje. V Zagrebu so našli v Savi žensko truplo. Dognali so, da je to bila Ana Otti, roj. l. 1883. na Dunaju. Pokojnica je služila v Zagrebu kot sobarica pri nekem tamošnjem zdravniku celih sedem let in bila vedno pridna in poštena. Zadnji čas je imela znanje s tramvajskim kondukterjem Ivanom Slekovicem, s katerim je se nameravala poročiti. Toda dobila je tekmovalko in v obupu si je končala življenje.

Ljubljanski dogodki.

lj Prijet slepar. Cesciutti Valentin iz Sovodenj pri Gorici je lanskega leta na prav rafiniran način prevaral tukajšnjega trgovca M. za 600 ital. lir oziroma 3000 K. Prišel je k imenovanemu trgovcu s pripombo, da ga je poslal prijatelj S. po dotični znesek, kar mu je M. verjel ter mu odšel čez 3400 K. Ko sta prišla M. in S. naposled skupaj, sta videla, da ju je Cesciutti opoharil. Slednji se je po dejanju hitro

preselil v Sovodnje ter tam popival. Te dni pa se je vrnil v Ljubljano, kjer je bil od policijskih organov izsleden in aretovan.

lj Ženska s ponarejenimi lirami. Mino dni je bila v neki tukajšnji menjalnici prijeta neka ženska iz Vrhnike, ko je hotela 60 falsifikatov po 10 lir za naš denar zamenjati. Policija je žensko izročila deželnemu sodišču. Falsifikati se razlikujejo od pristnih s tem, da je modra barva vodena, okrasni in vse drugo kakor zamazano, rmena barva je pristnih bankovcev bolj svetla, dočim je na falsifikatih temna. Tudi modra barva na drugi strani pristnih bankovcev je bolj temna, številke serijske poševne in so falsifikati za 2 mm daljši kot pristni.

Podoficirsko podporno društvo podružnica Ljubljana priredi dne 29. januarja 1921 v veliki dvorani hotela Union, vseh stranskih prostorih kakor tudi restavraciji istega hotela plesni večer pod pokroviteljstvom Komandanta Dravske divizijske oblasti počasnega Adjutanta Nj. V. Kralja generala g. Djuro Dokića. Svira godba Dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Cerina. Vstopnina 5 dinarjev. Čisti dobiček namenjen je podporam včlanjenih. Obлека poljubna. Ker je vstop k prireditvi dovoljen samo vabljenim in je lahko mogoče, da je društvo v obilici dela pozabilo tega ali onega vabiti, naj se blagovolji pravočasno prijaviti na naslov narednika Blance, Arhiva Dravske divizijske oblasti. (k)

Naša društva.

d Seja odbora JSZ se vrši danes ob 6. uri zvečer.

d Odborova seja »Leonove družbe« se vrši v sredo, dne 26. t. m. ob 5. uri zvečer v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. — Predsednik.

d Šentjakobski Orel in orliški krožek opozarjata vse naše organizacije na »Telovalni večer«, ki se bo vršil v nedeljo, 30. t. m., v veliki dvorani Uniona. Spored je raznovrsten, tudi zabave bo vsakdo našel dovolj!

Kultura.

k Brinarjeve čitanke za meščanske šole I. del se sme po odloku poverjenstva za uk in bogočastje št. 55. od 10. januarja 1921. provizorično uporabljati tudi pri pouku slovensčine v I. in II. razredu srednjih šol, dokler ne izidejo nove slovenske srednješolske čitanke.

k Pospeševanje mladinske književnosti. Bivši poverjenik dr. Verstovšek je na predlog vodstva kr. zaloge šolskih knjig in učil z odlokom št. 6000 od 15. dec. 1920 dovolil, da razpiše vodstvo kr. zaloge za najboljšo mladinske spise patriotične vsebine nagrade v skupnem znesku 10.000 K; na to je vodstvo poverjenstvu za uk in bogočastje predlagalo, da se naj dovoli enaka vsota v svrhu razpisa nagrad za najboljšo ilustracije k tem knjigam. Novi vodja poverjenstva za uk in bogočastje je tudi to dovolil z odlokom št. 6164. od 22. dec. 1920. Razpis teh posebnih tekmovalnih nagrad, ki se bodo izplačale poleg običajnega honorarja, se bo v kratkem objavil.

Katoliški obzornik.

* Nov boj za Sveto deželo. — Kakor znano, je Anglija priznala Judom v Palestini posebne pravice in odprla pota cionističnemu gibanju za naselitev in zaposlenje te dežele. Umevno je, da kristjani celega sveta, zlasti pa katoličani, tega razvoja stvarijo niso mogli z veseljem pozdraviti. Sveta dežela v oblasti judov je za vernega skoroda neznesnejša misel, nego polmesčeva oblast nad Jeruzalemom. Poklicani katoliški krogi tudi niso prezrli nove nevarnosti in spričo nje niso ostali prekrizanih rok. V Sveto deželo je odpotovalo več najodločnejših cerkvenih knezov in kardinalov, med njimi Dubois in Bourne. Stvar je našla odmeva v vseh krščanskih deželah in Anglija je pod vplivom javnega mnenja jela polagoma popuščati. Kakor je izjavil papežev državni podtajnik Ceretti, je nevarnost za Sveto deželo znatno upadla, dasi še ni odstranjena. Cionisti s tem potekom njihove stvari seveda niso zadovoljni in napenjajo vse sile, da ostane Anglija pri svojih prvotnih obljubah. Ker je cionistična organizacija mogočna sila, ki ima za seboj večji del svetovne velefianc, boj z njo ni lahek. Vendar je upati, da ne bo uspeła. V Zvezi narodov se je že ustanovila posebna komisija, ki se bo pečala z verskimi vprašanji v Sveti deželi in vsekakor ne bo prezrla nedotakljivih pravic krščanskih cerkv v tej deželi.

* Francija in Vatikan. Novi francoski ministrski predsednik Briand je rekel v svojem nastopnem govoru o razmerju obnove odnošajev z Vatikanom, se ti od Francije do rimske stolice to-le: Kar tiče nošaji po ločitvi cerkve od države niso mogli nadaljevati. Po pripadu Alzacije-Lorene domači zemlji je pa potrebno, da se odnošaji z Vatikanom zopet uvedejo.

Katoličanstvo zavzema v zgodovini Francije slavno mesto; vendar pa ne bo nikdar dopustil, da bi se francoska zunanja politika posluževala katoličanstva kot priprege.

* Pojavi verske nestrpnosti v Vojvodini. Kakor poroča subotički »Neven«, so v vojvodini slučaj protikatoliške verske nestrpnosti jako pogosti. Tako je bil kip sv. Janeza na Čupriji v Subotici že trikrat porušen. Minulo soboto so neznanci podrli Ostrogončev kameniti križ. Z oltarja v poslopju bivšega učiteljskega, kjer je sedaj nameščena pravna fakulteta, je izginil kip Srca Jezusovega. O podobnih slučajih se poroča iz Sombora, Kule, Baje in Palanke. To so slaba znamenja, ne za katoličane, ampak za tiste, ki ta duh goje.

Socialni vestnik.

o Statistika mladostnih oseb na Dunaju. Na Dunaju so l. 1920 popisali vse mladostne osebe v starosti od 14. do 16. leta. Našteli so vsega 99.349 mladostnih, od tega 49.902 fanti in 49.447 deklet. V poklicu zaposlenih je 51.085 mladost. oseb ali 51.40 odstotkov, ostali si še niso izvolili poklica. Po spolu se dele zaposleni in nezaposleni tako: od vsakih 100 moških mladostnih oseb je zaposlenih v poklicu 57.97 odstotkov, od vsakih 100 deklet pa samo 44.77 odstotkov.

o Umrjivost otrok v Petrogradu je glasom poročila latiškega Rdečega križa dosegla 90—100 odstotkov, posebno v prvem letu starosti.

ZA RAZOROŽBO NEMČIJE.

LDU Pariz, 24. jan. (Havas.) Prva seja pariške konference se je pričela ob enajstih. Prisostvovali so ti-le načelniki delegacij: za Francijo Briand, predsednik konference; za Berthelotom; za Anglijo Lloyd George in lord Curzon; za Italijo grof Storza, grof Senino-Longare in marki Della Torretta; za Belgijo Jaspas in Theumes; za Japonsko Isii. Vsaka delegacija ima dva tajnika. Ze prej je bilo sklenjeno, da se privedejo tehnično strokovnjaki šele tedaj, kadar bi prišla na vrsto vprašanja, ki se tičejo njih stroke. Po nekaterih kratkih pozdravnih besedah Brianda in po kratki razlagi dnevnega reda se je obravnavalo prvo vprašanje, ki je dalo povod sklicanju konference, namreč vprašanje razorožitve. Vstopili so izvedenci, in sicer za Francijo Barthou, maršal Foch, predsednik mednarodne vojaške komisije v Versaillesu, z generalom Weygandom kot adjutantom, in general Nellet, predsednik kontrolne komisije v Berlinu; za Anglijo generala Wilson in Bingham, predsednik podkomisije za razorožitev pri mednarodni kontrolni komisiji; za Belgijo general Maglineo, načelnik generalnega štaba; za Italijo general Mariotti, zastopnik Italije pri mednarodni vojaški komisiji v Versaillesu. Maršal Foch je podal kratko poročilo komisije v Versaillesu od dne 30. decembra 1920 in je potem obrazložil sedanj položaj Nemčije glede čet in njihove oborožitve. Generali Nellet, Bingham in Mariotti so podali podrobnosti o posameznih točkah. Ko sta Lloyd George in Barthou odhajala iz dvorane, sta se jako resno pogovarjala.

LDU Pariz, 24. jan. (Havas.) Maršal Foch je danes dopoldne na mednarodni konferenci tolmačil ugotovitve mednarodne komisije in naglašal, da se ni izvedla ali pa da se je zavlekla izvršitev novih klavzul saarskega dogovora glede razorožitve. Izvajanja maršala Focha so, kakor je bilo videti, naredila na Lloyd Georgea in druge zastopnike zaveznikov ugoden vtis. General Nellet je navedel številke in izjavil, da Nemčija svojih obveznosti še ni izpolnila v polnem obsegu in da se jim izkuša odtegniti.

Širite „NOVI ČAS“

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fund! Bodete se čudili! 6 dvojnatihi ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 skatlic 18 K. Prava želodec okrepjujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Omet in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 245, Hrvatska. A.

Učenec za mizarsko obrt išče mojstra, pri katerem bi imel vsa oskrbo. Vstopni takoj! Ponudbe pod šifro »Učenec 10« na upravnistvo »Novega Časa«.